

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	03	Гуманітарні науки
Спеціальність	035	Філологія
Освітня програма	<i>Технічний переклад у сфері морського бізнесу</i>	
Цикл дисциплін	<i>Вибіркова</i>	
Курс та семестр	<i>2 курс 4 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредита ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>Лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>Немає</i>	
Форми контролю	<i>Залік</i>	

Викладачі:

Юхимець Світлана Юріївна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри «Філологія»
yukhymets.svetlana@gmail.com

Метою дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» є вивчення і засвоєння основних понять і категорій мови як засобу комунікації, формування професійної лінгвістичної компетенції, володіння понятійним апаратом у теорії комунікації, вміння розрізняти типи дискурсів, мовленнєвих актів, тактик і стратегій спілкування, аналізувати соціо-культурні чинники та розмаїття засобів комунікації, а також здатність практичного застосування набутих знань у практичній діяльності та наукових дослідженнях.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, приборчниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН06. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти:

- основні поняття і категорії;
- залежність між мовою, мовленням і комунікацією;
- властивості висловлювання: референцію та пресупозицію; - підходи до вивчення і моделі комунікації;
- дейктичні елементи висловлювання;
- правила реплікування;
- типи діалогічних єдностей;
- перформативні дієслова та теорію мовленнєвих актів;
- поняття дискурсу та його типів;
- принцип кооперації та максими комунікації;
- імплікатури та принцип ввічливості;
- поняття контексту та його типів;
- гендерні, культурні та соціальні фактори комунікації.

Здобувач вищої освіти вміє:

- розрізняти мову, мовлення, комунікацію як лінгвістичні явища;
- встановлювати референтні зв'язки між висловлюванням та наміром мовця;
- визначати пресу позиції та її типи у висловлюваннях;
- використовувати відповідні дейктичні елементи у висловлюваннях та встановлювати взаємовідповідності між дейксисом у різних мовах;
- визначати перформативні дієслова;
- встановлювати типи мовленнєвих актів;
- визначати перлокутивні ефекти висловлювань;
- визначати типи реплікування та структуру діалогів;
- розрізняти текст і дискурс;
- визначати типи дискурсів та володіти відповідними правилами дискурсивної поведінки;
- володіти стратегіями і тактиками спілкування;
- розрізняти комунікативні аплікатури;
- вирізняти різні максими принципу кооперації та підбирати відповідні комунікативні маркери та хеджи;
- володіти принципом ввічливості та його максимами.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Вступ. Визначення комунікації. Основні підходи до комунікації.	4	2		8

2	Тема 2. Комунікація як процес. Моделі комунікації. Види комунікації. Мова та мовлення.	2	2		8
3	Тема 3. Референція, пресупозиція. Структура діалогу. Діалогічні моделі. Конверсаційний аналіз.	2	2		8
4	Тема 4. Референція, пресупозиція. Структура діалогу. Діалогічні моделі. Конверсаційний аналіз.	2	2		8
5	Тема 5. Дейксис. Поняття індексикалів та їх засобів у англійській мові. Типи дейксису та категорії мови.	2	2		8
6	Тема 6. Дискурсивний аналіз.	2	2		10
7	Тема 7. Максими комунікації. імплікатури. Хеджи Комунікативні невдачі. стратегії і тактики.	2	2		10
Всього		16	14		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Characterise main components of communication model.
2. Describe the pre-conditions of successful communication process.
3. Characterise main barriers to communication. Explain the reasons of their appearance. Give your own examples.
4. Define verbal means of communication. Characterise common and different features of oral and written speech.
5. Characterise each model of communication.
6. Characterise each component of communication in each model.
7. What is reference?
8. Which logical construct reflects the relation of predication?
9. What is the connection between predication and presupposition?
10. How do inference and presupposition differ?
11. What element of language is undexical?
12. What is the etymology of the term 'deixis'?

13. What language categories correlate with personal deixis?
14. How is temporal deixis indicated in English?
15. What parts of speech correlate with special deixis?
16. What is the difference between a performative verb and a performative act?
17. What is the structure of a speech act?
18. What is illocution and its structure?
19. What is the difference between G.Austin's and G.Searl's approaches?
20. What is perlocution?
21. How do conversation and speech act differ?
22. What is the structure of a conversation?

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації: Підручник / Олена Олександрівна Селіванова. – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.

Допоміжні джерела

1. Moore, R. Ontogenetic Constraints on Grice's Theory of Communication. / Pragmatic Development in First Language Acquisition./ ed. by D. Matthews. – Philadelphia: John Benjamins, 2014. – p. 87 – 105.